



CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 447
din data de 17.07.2013

Dosar nr: 372/2013

Petiția nr: 2701/12.04.2013

Petent: T. C.

Reclamată: Casa Județeană de Pensii Brăila

Obiect: formularul reclamatei în care există sintagma „handicapați”

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentului

I.1.1. T. C. domiciliat în Brăila

I. 2. Numele și sediul reclamatei

1.2.1. Casa Județeană de Pensii Brăila, prin reprezentant legal E. S.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul consideră discriminatoriu faptul că un formular al casei de pensii conține sintagma „la handicapați” apreciind acest aspect ca discriminatoriu și jignitor la adresa persoanelor cu dizabilități și a angajaților Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Practic, în locul sintagmei menționate trebuia să apară „pentru a folosi la D.G.A.S.P.C. Brăila”.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările și completările ulterioare, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile (petentul și reclamata) au fost citate pentru data de 14.05.2013 (filele 3-4 din dosar) la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

3.3. La audierile din data de 14.05.2013 nu s-au prezentat părțile.

3.4. Prin **Adresa nr. 3349/14.05.2013** s-a comunicat către reclamată un punct de vedere care a fost comunicat petentului, dându-i-se posibilitatea acestuia de a formula note scrise până pe data de 04.07.2013.

3.5. Petentul nu a mai formulat note scrise.

3.6. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petentul, prin petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 2701/12.04.2013** (fila 1 din dosar), arată că reclamata are un formular care conține sintagma „pentru a folosi la handicapați”

4.1.2. În susținerea petiției sale depune o fotocopie a unei astfel de adeverințe.

4.2. Susținerile reclamatei

4.2.1. Reclamata, prin adresa nr. **221/09.05.2013**, înregistrată la CNCD cu **nr. 3349/14.05.2013** (fila 6 din dosar) aduce următoarele clarificări.

4.2.2. În fapt beneficiarul pensiei se numește T. C., cererea cu nr. 11.179/28.03.2013 fiind depusă de către acesta cu scopul de a i se elibera adeverința pentru D.G.A.S.P.C. Brăila și de a beneficia de taloane de călătorie gratuite. În cadrul D.G.A.S.P.C. Brăila funcționează Comisia de evaluare complexă a persoanelor adulte cu handicap în temeiul Legii nr. 448/2006 pentru protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

4.2.3. Între timp situația a fost remediată, fiind înlăturată sintagma „la handicapați”, anexând în sprijinul afirmațiilor făcute o adeverință eliberată altei persoane ca model.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director constată că petentul reclamă faptul că formularul tip al Casei Județene de Pensii Brăila, cerere pentru obținerea de la această instituție a tichetelor de călătorie gratuite conform Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, este formulată într-un mod de natură a aduce atingere demnității beneficiarilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap precum și angajaților Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brăila.

5.2. Cerea este tehnoredactată pe computer, nefiind un formular tip obișnuit. Cererea tip este pusă la dispoziția persoanelor care solicită o adeverință, specificându-se în cerere că adeverința este necesară **la handicapați**.

5.3 Din analiza probatoriului depus la dosar constată faptul că situația reclamată a fost remediată fiind înlăturată sintagma.

5.4. **În drept**, Colegiul director arată că CNCD poate analiza o petiție în conformitate cu prevederile *Ordonanței de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000

5.5. Colegiul analizează acțiunile reclamatei din perspectiva asigurării echilibrului impus de respectarea principiul nediscriminării și a demnității persoanei prevăzute de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

5.6. Potrivit art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza unui criteriu, care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege. O formă a discriminării este hărțuirea

reglementată de art. 2 alin. 5 din O.G. 137/2000 ca fiind un comportament pe baza unui criteriu, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.

Articolul 15 al actului normative mai sus citat stabilește următoarele: „constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestuia la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia”.

5.7. În contextul dreptului de a nu fi spus discriminării, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere al criteriului de la care un comportament reprobabil ar putea fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui.

5.8. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției, Curtea Europeană a Drepturilor Omului examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o maniera incompatibilă cu art. 3 (a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55). Cu toate acestea, absența unui asemenea scop nu ar putea exclude într-o manieră definitivă constatarea unei încălcări a art. 3 (a se vedea, în acest sens, Peers împotriva Greciei, Cererea nr. 28.524/95, paragraful 74, CEDO 2001-III). Ori, în cazurile de încălcarea a demnității umane prin discriminare nu este relevantă existența unei intenții și nici a unei victime în concret.

5.9. În fapt, sintagma “la handicapați”, este formulată într-un mod de natură a aduce atingere demnității beneficiarilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

5.10. În speța de față Colegiul consideră că sunt incidente art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale; art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003; art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

5.11. Însă, Colegiul director recomandă conducerii Casei Județene de Pensii Brăila, emitentul adeveriștelor respective, să manifeste o exigență mai mare și să interzică formulări de natură a aduce atingere demnității persoanei ori de a conduce la discriminări de orice fel.

Opinie separată exprimată de Haller István:

5.12. **Ordonanța nr. 137/2000**, cu modificările ulterioare, la art. 26 alin. 1, prevede sancționarea faptelor de discriminare cu amendă contravențională, fără să specifice posibilitatea aplicării sancțiunii de avertisment, ceea ce arată că legiuitorul a considerat că aceste fapte, prin gravitatea lor, trebuie sancționate ca atare.

5.13. **Ordonanța nr. 2/2001**, actualizată, la art. 7 alin. 3 prevede că avertismentul poate fi aplicat și în cazul în care o astfel de sancțiune nu este

expres prevăzută de lege (alin. 3), arătând că „avertismentul se aplică în cazul în care fapta este de gravitate redusă”.

5.14. Legiuitorul a considerat că faptele de discriminare, în principiu, au o gravitate semnificativă. Acest caracter al faptelor de discriminare rezultă și din soluțiile date de către Curtea Europeană de Justiție și de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele de discriminare.

5.15. Mai mult, România a fost practic obligată să crească cuantumul amenzilor pentru cauzele de discriminare pentru a pune legislația națională în concordanță cu directivele Uniunii Europene în domeniu. **O.U.G. nr. 19/2013** arată că a fost nevoie de modificarea de urgență a **O.G. nr. 137/2000** „având în vedere:

- depășirea datei-limită pentru transpunerea corectă și completă în legislația națională din România a Directivei 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, și a Directivei 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă;

- scrisoarea Comisiei Europene de punere în întârziere a autorităților române [nr. C (2012) 3996 final], emisă la 22 iunie 2012 în Cauza 2012/2099, pentru neîndeplinirea obligației de stat membru al Uniunii Europene de transpunere corectă și completă a Directivei 2000/43/CE;

- scrisoarea de răspuns nr. 3.092/LO din 22.08.2012, prin care România s-a angajat să soluționeze aspectele sesizate de Comisia Europeană »până la jumătatea anului 2013«;

- faptul că prin promulgarea la data de 21 martie 2013 a Legii nr. 61/2013 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, proces legislativ inițiat în anul 2010, a fost asigurată transpunerea corectă a Directivei 2000/43/CE doar în ceea ce privește sarcina probei;

- faptul că parcurgerea unui proces legislativ pentru transpunerea corectă a celorlalte aspecte semnalate de către Comisia Europeană ar însemna o perioadă mare de timp, ceea ce ar duce la depășirea termenului asumat de către autoritățile române în fața Comisiei Europene;

- faptul că orice întârziere a autorităților române în transpunerea Directivei 2000/43/CE poate conduce la posibilitatea elaborării din partea Comisiei Europene a avizului motivat ce poate declanșa faza contencioasă prin sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor de stat membru;

- riscul angajării răspunderii României pentru încălcarea obligațiilor de a transpune Directiva 2000/43/CE și Directiva 2000/78/CE, ce poate avea ca rezultate plata unei sume forfetare, precum și a unor penalități cu titlu cominatoriu”

5.16. Domeniului discriminării nu i se poate aplica nici termenul de prescripție al aplicării amenzii, prevăzut de **Ordonanța nr. 2/2001**, actualizată. În **Cauza C81/12**, soluționată de către Curtea Europeană de Justiție la 25.04.2013, având ca părți Asociația ACCEPT și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, a partra întrebare supusă soluționării a avut următorul conținut: „Dacă imposibilitatea aplicării sancțiunii contravenționale cu amenda în cauzele de discriminare după expirarea termenului de prescripție de 6 luni de la data săvârșirii faptei, conform articolului 13 alineatul (1) din OG nr. 2/2001, este contrară articolului 17 din Directiva 2000/78 sub aspectul că sancțiunile în cazurile de discriminare trebuie să fie efective, proporționale și disuasive?” La această întrebarea Curtea Europeană a oferit următorul răspuns: „articolul 17 din Directiva 2000/78 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări

naționale în temeiul căreia, în cazul constatării unei discriminări pe motive de orientare sexuală, în sensul acestei directive, nu este posibil să se aplice decât un avertisment, precum cel în discuție în litigiul principal, atunci când o asemenea constatare intervine după expirarea unui termen de prescripție de șase luni de la data săvârșirii faptei dacă, în temeiul aceleiași reglementări, o asemenea discriminare nu este sancționată în condiții de fond și de procedură care conferă sancțiunii un caracter efectiv, proporțional și disuasiv”.

5.18. Analiza aplicării sancțiunii trebuie bazată efectele faptei de discriminare, și anume umilirea profundă a petentului. O persoană cu dizabilități, care oricum se confruntă cu o societate ostilă, cu discriminarea ce se produce zi de zi, este numit „handicapat” de către o autoritate publică, menită să-i apere interesele. Totodată în analiza aplicării sancțiunii trebuie luată în calcul și comportamentul reclamatului, care a remediat problema înainte de soluția Colegiului director.

5.19. Având în vedere cele arătate anterior, consider că reclamata trebuia sancționată contravențional conform art. 26 alin. 1 al **Ordonanței nr. 137/2000**, cu modificările ulterioare. Opinia majoritară, în mod eronat, nici nu analizează această posibilitate, nu oferă un răspuns la întrebarea: de ce nu se aplică prevederile legale privind faptele de natură contravențională?

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu 6 voturi pentru și o opinie separată ale membrilor prezenți la ședință,**

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Fapta reclamatei Casa Județeană de Pensii constituie discriminare în conformitate cu prevederile art.2 alin.1 coroborate cu art. 15 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările ulterioare ;
2. Sancționarea reclamatei cu avertisment, potrivit art.5 alin 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. Recomandă reclamatei să manifeste exigență pe viitor și să evite astfel de acțiuni ori inacțiuni care pot duce la acte de discriminare.
4. Clasarea dosarului ;
5. Prezenta hotărâre se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

BERTZI TEODORA – Membru

CAZACU IOANA LIANA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA – Membru

VASILE VASILE-ALEXANDRU – Membru

Tehnoredactat si motivat: TB/RB

Data redactării: 29.07.2013

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.